

VÆRØY FISKARLAG

E-post: vaeroyfiskarlag@hotmail.com – 8063 VÆRØY

Til

Nærings- og fiskeridepartementet
v/ Liv Holmefjord

E-post: liv.holmefjord@nfd.dep.no

INNSPILL FRA VÆRØY FISKARLAG – NÆRINGSPLANER TIL HAVS

Værøy Fiskarlag viser til Regjeringens invitasjon til å komme med skriftlige innspill i forbindelse med utarbeidelsen av næringsplaner for havområdene. Vi beklager at fristen for å komme med innspill er forholdsvis kort (16 dager fra kunngjøring til innsendingsfrist). Vi har derfor ikke hatt mulighet til å gjennomføre en grundig organisasjonsmessig behandling i vårt lokallag. Styret i Værøy Fiskarlag ønsker likevel å komme med noen overordnede betraktninger knyttet til prosessen. Innspillene er forankret i tidligere vedtak og diskusjoner i lokallaget, og reflekterer også våre holdninger til de nye næringene som myndighetene har lansert som framtidige satsingsområder.

Generelle innspill:

- Vi forutsetter at det legges opp til en åpen og transparent prosess, der myndighetene legger til rette for bred medvirkning fra relevante interesser gjennom alle faser fram til politisk behandling. Vi forutsetter også åpenhet og innsyn i den politiske behandlingen av planen.
- Vi anbefaler videre at Regjeringen i en tidlig fase klarlegger og konkretiserer hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for interesseavveininger mellom ulike havnæringer. Modellen for bærekraft er i og for seg et brukbart utgangspunkt for politiske avveininger, men i svært mange tilfeller vil ulike bærekraftsmål og dimensjoner knyttet til bærekraft, komme i konflikt med hverandre. Det er viktig at planarbeidet tar hensyn til dette, og at det legges til rette for gode og åpne diskusjoner om slike utfordringer og hvilke grunnleggende hensyn som bør veie tyngst.
- Næringsplanenes forhold til øvrige planverk og sektorprosesser (både politiske og juridiske) bør avklares gjennom en skriftlig sammenstilling av likheter og forskjeller. Spesielt bør forholdet til de økosystembaserte forvaltningsplanene utlegges, gjerne i form av et lignende notat som ble presentert i 2010 (se vedlegg 1), da det oppstod en absurd debatt om forholdet mellom forvaltningsplanene og konsekvensutredninger for petroleumsvirksomhet. Gjennom en skriftlig sammenstilling kan man tydelig få fram hvilke funksjoner de ulike planene har – og belyse hvilke roller de hver for seg er tiltenkt i utformingen av bærekraftig, helhetlig havpolitikk.

- Beslutningsgrunnlaget og all relevant informasjon om prosessen bør samles på ett nettsted. Et slikt nettsted bør ha en oversiktlig og pedagogisk utforming/design, som sikrer at det er enkelt å navigere og finne fram i materialet.
- Beslutningsgrunnlaget (rapporter, utredninger, sammenstillinger, etc) bør sendes ut på en bred høringsrunde før det fattes politiske beslutninger. Vi forutsetter at alle faglige innspill fra en høringsrunde blir behandlet og kommentert av et forvaltningsorgan, og at det gis en vurdering av hvilken vekt det enkelte innspill er tillagt, spesielt hvis det har relevans i forbindelse med faglige tilrådninger til de politiske myndighetene.

Petroleumsvirksomhet:

Vi har gjennom lang tid stått urokkelig fast på et klart nei-standpunkt i forhold til spørsmålet om offshore petroleumsvirksomhet i våre nære havområder. Områdene Nordland VI, Nordland VII og Troms II er i dag ikke politisk åpnet for slik virksomhet, og vi tar for gitt at arbeidet med næringsplanene ikke vil endre på denne statusen. Vi registrerer på den annen side at to letelisenser fortsatt er aktive i Nordland VI (PL 219 og PL 220) utenfor Røst og Værøy. I 2016 krevde et enstemmig årsmøte i Nordland Fylkes Fiskarlag at daværende regjering snarest måtte trekke tilbake de gamle letelisensene i Nordland VI. Vi reagerer på at petroleumsforvaltningen gang på gang har utvidet tidsforlengelsen i disse gamle letekonsesjonene, som ble tildelt i 1996. I dag er det flertall imot åpning av disse områdene på Stortinget, og skiftende regjeringer gjennom hele seks stortingsperioder har holdt Nordland VI lukket for leteboring. Vi krever derfor at Regjeringen nå gjør aktive grep, og inndrar disse to lisensene en gang for alle.

Kart som viser PL 219 og PL 220 i Nordland VI. Illustrasjon: Oljedirektoratets sokkelkart

Havvind:

Regjeringen la i fjor frem en storstilt satsing på havvind. Ambisjonen er at det skal produseres nesten like mye ny kraft fra havvind som vi produserer totalt i Norge i dag. Værøy Fiskarlag behandlet spørsmålet om havvind på vårt årsmøte 17. august 2022, og vedtok enstemmig å gi vår tilslutning til denne uttalelsen om havvind fra Fiskarlagets leder, Kåre Heggebø (2022):

«Norske fiskere sier sjelden nei til ny aktivitet på havet. Imidlertid sier vi nå et tydelig NEI til mer vindkraft til havs. Norske fiskerier er hovedgrunnen til at Jens Evensen i sin tid kunne sikre Norge et av verdens største matfat til havs. Vårt fiske over lang tid ga Evensen forankringen han trengte for å lande havrettigheter til mer enn seks ganger vårt eget landareal. Vi er en av verdens fremste fiskerinasjoner og har utviklet fartøy og teknologi som, sammen med god fiskeriforvaltning, gjør at vi årlig kan lande om lag 2,5 millioner tonn villfanget fisk. Drøyt 95 prosent eksporteres som globalt etterspurte matvarer. Norge forvalter flere enorme fiskestammer, som sild og torsk, som hvert år er på gytevandringer langs kysten. Gytingen skjer i relativt grunne områder. Der er også fisken lettest å fange. De samme havområdene er ettertraktet for mange andre typer næringer, ikke minst vindkraft, som enkelte omtaler som det nye industrieventyret.

Regjeringen lanserte i februar (2022) en storstilt satsing på utbygging av vindkraftverk til havs. Hensynet til fiskerinæring og havmiljø ble ikke nevnt. Dette til tross for at vi over lang tid har påpekt behovet for å få mer kunnskap om effekter av havvind FØR Norge dunderer i gang med en ny industri til havs. Norges Fiskarlag har også bedt om en egen dedikert Stortingsmelding om arealbruk og sameksistens til havs. Vi har også pekt på at det ikke er felles lovverk som regulerer og samordner bruk av havet.

Fra før har norske og utenlandske fiskere varierende erfaringer med samarbeid med petroleumsnæringen. Dialog og sameksistens med vindkraftnæringen er enda mer krevende. Norges Fiskarlag har gjennom flere år hatt en omfattende dialog med vindkraftselskap, vindkraftorganisasjoner og med departementene. Vi har erfart at fiskernes kunnskap og innspill blir bagatellisert. Hensynet til fiskeri og havmiljø blir eksempelvis sjelden inkludert i samfunnsøkonomiske analyser og i sentrale styringsdokumenter, slik som Meld. St. 36 (2020–2021) «Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser». Norges Fiskarlag er IKKE negative til annen aktivitet på havet. Vi har i 50 år tilpasset oss petroleumaktivitet, og vi har i utgangspunktet akseptert utbygging av vindkraftverk på Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II. Der skal det investeres et tresifret milliardbeløp. Da må det tas reelle hensyn til fiskernes reservasjoner og advarsler om hvilke effekter turbinene har og kan få for havmiljøet og bestandene. Dersom utbygging av vindkraftverk i norske farvann ikke blir basert på tilstrekkelig god kunnskap, og myndighetene heller ikke legger til rette for god sameksistens, mener Norges Fiskarlag at utviklingen kan bli til skade for både havmiljøet, fiskerinæringen og for Norge som nasjon. Nå er det også et økt press for å bygge ut vindkraftverk på Trænabanken, også kalt Træna Vest eller Ytre Helgeland. Her vil vindkraftutbygging kunne bli til stor skade, ikke minst for fiskeriene. Hva som skjer videre her vil bli en indikator på om regjeringen tar hensynet til fiskeri og havmiljø seriøst.

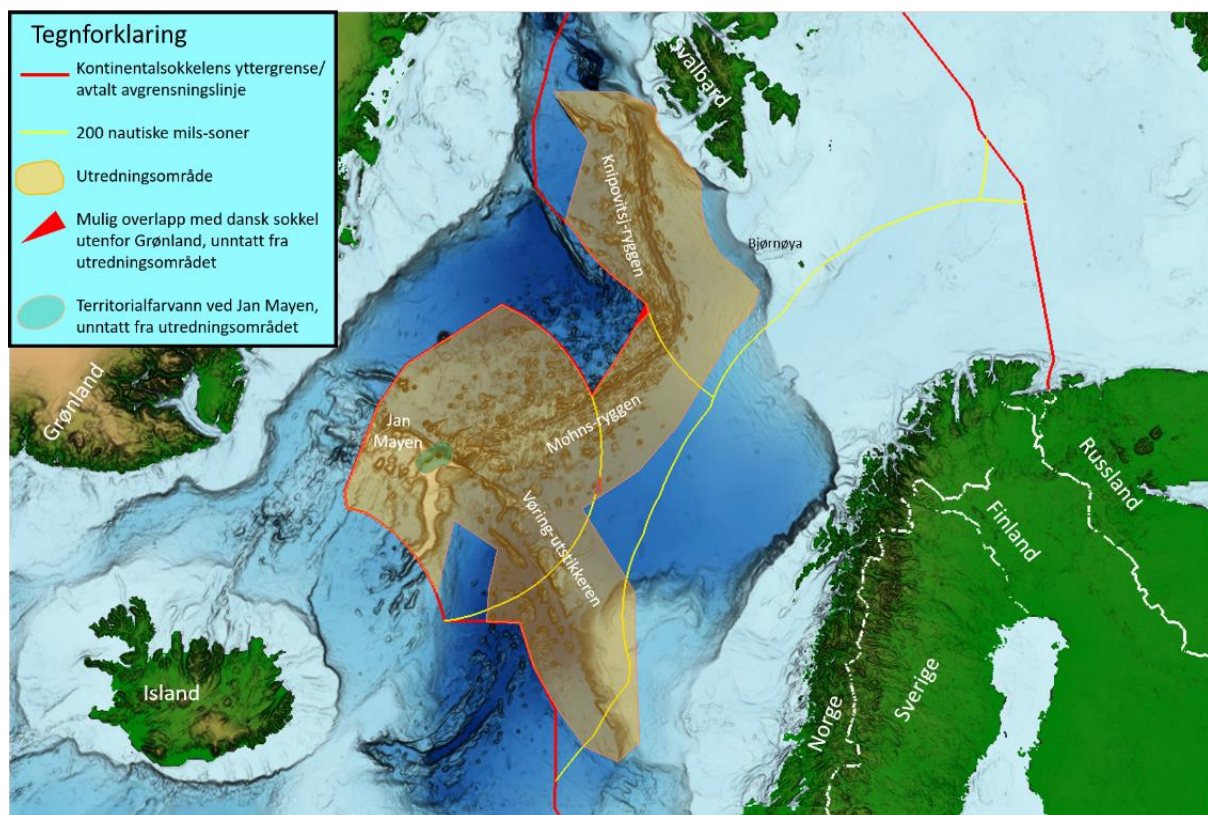
Derfor sier nå Norges Fiskarlags et klart NEI til åpning av enda flere områder for vindkraftverk til havs. Vi mener regjeringen nå er nødt til å forholde seg til Stortingets forutsetning, om at «det er avgjørende at en satsing på havenergi lar seg forene med god sameksistens med fiskeriinteressene».

Gruvedrift/mineralvirksomhet på norsk sokkel

Når det gjelder spørsmålet om mineralvirksomhet på havbunnen, vil vi også støtte oss på konklusjonen i Norges Fiskarlags høringsvar til den aktuelle konsekvensutredningen:

«Det eksisterer fortsatt ikke eksempler på lønnsom utvinning av metaller på havbunnen, verken i Norge eller ellers i verden. Det virker heller ikke å finnes gode faglige analyser, som sannsynliggjør at marin gruvedrift vil kunne bli en samfunnsøkonomisk lønnsom næring i norske havområder de kommende tiårene. Dessuten er det langt fram til evt. utvikling av rasjonell teknologi, som kan utvinne og hente opp malm fra havbunnen på svært store dyp, langt til havs. Konsekvensutredningen har en betydelig «slagside», ved at den legger svært stor vekt på forhold som på lang sikt muligens kan føre til verdiskaping, samtidig som den unnlater å gå inn på mange reelle begrensninger. Konsekvensutredningen har som nevnt også betydelige mangler når det gjelder omtale av miljøeffekter, bestandspåvirkning, sjømattrygghet og vilkår for oppdydding.

Etter vår oppfatning utgjør ikke den aktuelle konsekvensutredningen et godt nok beslutningsgrunnlag for å avgjøre en eventuell åpning av store deler av Norskehavet for marin gruvedrift. Vi har også vanskelig for å forstå hvorfor det skal være så stort hastverk med å gjennomføre denne åpningen. Etter vår vurdering vil de samlede kostnadene og ulempene ved å åpne det foreslåtte området for marin gruvedrift, langt overstige det reelle potensialet for verdiskaping. På dette grunnlaget ber Norges Fiskarlag regjeringen om å avvende den foreslåtte åpningen av utredningsområdet for gruvedrift til havs.»

Kartet viser området som omfattes av åpningsprosessen for mineralvirksomhet på havbunnen. Kart: Oljedirektoratet.

Forankring av planarbeidet – ivaretagelse av lokaldemokratiet

Værøy Fiskarlag ber også om at kystkommuner og aktuelle regionråd og fylkeskommuner blir informert og involvert i prosessen så tidlig som mulig. Det er viktig å gi plass til lokaldemokratiet i det videre arbeidet, slik at ulike lokale perspektiver og ståsteder kan bli hørt og hensyntatt. Skal planen oppnå tilstrekkelig politisk legitimitet, er man avhengig av forankring i lokalsamfunnene langs kysten.

10. februar 2023

Med vennlig hilsen

STYRET I VÆRØY FISKARLAG